

Aýallar, telekeçilik we ellerinden tutmak

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Maliýe we ykdysadyýet, Nukdaýnazar
написано kitapcy | 26 январа, 2025

Aýallar, telekeçilik we ellerinden tutmak AÝALLAR, TELEKEÇILIK
WE ELLERINDEN TUTMAK

Göwnümize bolmasa, zenanlaryň telekeçiligi boýunça her ýurtda giň gerimli maksatnamanyň bolmagynyň gerek bolşy ýaly gelinyz we telekeçilik pudagynda kemçiliksiz we birleşen arap strategiýasy-da bolmaly.

Telekeçilik düşüňjesi hemmeleriň telekeçi bolmagy üçin düwmä basyp, muny oňarmagynyň ýeterlikdigi öňe sürülen görnüşde häzirki ykdysady ösüş beýanatynda güýçli formada ýerini alýar. Aslynda telekeçilik düşüňjesiniň teklipe edilen ösüş strategiýalarynda belläp geçmäge mynasyp orun tutmagy gowy zat. Hem munuň özi umytsyz zerurlygymyz bolan täze ykdysady sözlüğe üns bermegiň subutnamasy. Ýöne bu üns telekeçiligiň hemme zatdan ötri medeniýet, bilim-terbiýe we kemala getirme meselesinde çuňňur tapawutlylyk bilen bir hatarda derwaýys.

Telekeçilik özbaşdak taryh we kabul etmedir (восприятие). Şonuň üçinem telekeçilige medeniýet we ýetişdirilme bilen ilteşikli käbir problemalar arkaly päsgel berilýär.

Elbetde, telekeçiligi höweslendirme işini oňlamagyň gutulgysyzdygyna şek-şübhe ýok. Aýratynam häzirki wagtyň ýurtlary erkek raýatlarynyňam, aýal-gyzlarynyňam iş üpjünligini kanagatlandyryp bilenok.

Munuň çykalgasy giň möçberli ýörite inisiatiwada, özüňe ynam etmekde, hyýaly güýjüňi we döredijiligiňi erkinleşdirmekde.

Şol sebäpli telekeçilik medeniýetini höweslendirmek işsizlik faktoryny we üpjünçiligini çözgüdini ele almagyň özenini düzýär. Häzir ýurtlarymyzda telekeçilik boýunça artýan oňyn çykyşlara şu görnüşde düşünmeli.

Ýurtlar iş tapma babatda diňe döwlete bil baglama medeniýetinden iş mümkinçiligini döretmegi pikir etmäge we ruhlandyryjy, özüne çekiji, düşewüntli taslama işläp düzmäge geçişiň tapawudyny bilýändiklerinden şeýle geçiş ähli kynçylyklary we bökdençlikleri bilen birlikde deňligi we goldawy talap edýär.

Munuň özi bir bitewilikde telekeçilik müddetindäki tehnik goldaw, elýeterli kredit we beýleki esasy ugurlaryň kynçylyklarynyň hötdesinden geleninde mümkin bolýar.

Birnäçe ýurt muňa düşündi. Döwletiň rolunyň iş üpjünçilik çeşmesi bolmakdan zyýat telekeçiligi aňsatlaşdyryjy şertlere bakan süýşmäge başlamagy bilen bir hatarda halkyň telekeçilik synanyşygyna girişmegini üpjün edip biljek aňsatlaşdyryjy çäreler kesgittlendi.

Serişde taýdan gerekli goşmaça kreditler, enjamlar üçin gümrük ýeňillikleri, aýratynam başlangyç taslamalarda salgyt ýeňillikleri we başgalar döwletiň iş ýörediş wezipesi üçin alternatiw goldawdyr.

Aýratynam şu hususda mümkin bolan iň az bökdençlik bilen iş orunlaryny döretmek üçin raýatlara alternatiw ýollary hödürlemegiň zerurdygyna düşünmek gerek.

Häzir hiç bir ýurduň bir ýandan elini uzatma, bir ýandanam gerekli ýeňillikleri, höweslendiriji we oňaýly şertleri üpjün etmän raýatynyň iş üpjünçiliginden elini çekmegi mümkin däl.

Höweslendiriji oňaýly iş şertlerini döretmezden şowly we gönençlu telekeçiligi ýola goýup bolmaz.

Umuman alanda ýagdaý-a şeýle.

Ýazgymyzyň iň jan alyjy ýeri bolan telekeçilik bilen baglanyşykly aýal-gyzlaryň we arap ýurtlarymyzyň üstünde aýratyn durup geçeliň.

Şonsuzam aýal eýeçiligindäki kärhanalaryň hemmesini diýen ýaly telekeçiligiň üstünde anyk erkek agalygyny obýektiw ýagdaýda soňlandyrmagymyzy üpjün etjek görnüşde garaşylýandan pes hasaplaýarys.

Munuň özi düşüniş boljak gegemoniýa. Emma düşünişmek şeýle gegemoniýany üýtgetmek we azyndan birinji tapgyrda ony gowşatmak üçin gerekli meýilnamany doly taýýarlamagy üpjün

edýär.

Aslynda zenan hak-hukuklaryndan söz açanda möhüm meselelere üns berýäris, ýöne iň möhümlerini-de gözden sypdyryýarys.

Deňligiň iň möhüm ölçegi beýleki ähli ugurlara awtomatiki ýagdaýda täsirini ýetirip bilýän ykdysady deňlikdir.

Aýal-gyzlaryň arasyndaky işsizlik derejesiniň erkeklere garanda has ýokardadygy görnüp durka, deňlik hakda edilýän gürrüňler hiç ynandyryjy bolanok.

Täze jemgyýetçilik medeniýeti we iş durmuşundaky erkek gegemoniýasy astynda alternatiw ykdysady saýlaw hökmünde telekeçilik hakda kanagarlanarly ýekeje-de çykyş ýok. Şu nukdaýnazardan seredilende mesele diňe hususy telekeçilik we telekeçilik pikirini höweslendirmek bilen baglanyşykly däl. Aýallary pudaklarda telekeçi bolmaga höweslendirmek üçin edilmeli işler entek köp.

Telekeçilik ulgamyndaky pozisiýalaryny güýçlendirmegiň girdeji paýlaryny artdyrmak manysyny aňladýandygyna düşünmegiň özi-de şulardan biri.

Girjedi paýlanşygy kadaly ýola goýlanda häzir ugrunda göreşip ýören hak-hukuklarymyzy talap etmegiň geregi ýok. Girdejiň ýarysyna eýelik edýän biri kararyň ýarsyna we şärikdeşiniň eýelik edýän ähli hak-hukuklaryna-da eýe bolýar.

Ýöne girdejide deňligi üpjün edäýmek aňsat däl. Telekeçilik medeniýetine bil baglamak we aýal-gyzlary bu medeniýete gyzykmagyna höweslendirmek gerek. Sebäp şeýle edilmese, aýal-gyzlaryň arasyndaky işsiz aýallaryň sany öňküsinden has köpeler. Bu bolsa, elýeterli kredit we ýer eýeçiligi bilen birlikde iki essä çykarylan aýratyn ýeňillikli önüni alyş işleriniň geçirilmegini talap edýär.

Göwnümize bolmasa, zenanlaryň telekeçiligi boýunça her ýurtda giň gerimli maksatnamanyň bolmagynyň gerek bolşy ýaly gelin-gyz we telekeçilik pudagynda kemçiliksiz we birleşen arap strategiýasy-da bolmaly.

Gelin-gyzlara ýörite ugurlary açyp beren «Raidat» maksatnamasy arkaly Tunisde netijeli işleri ýola goýýarys.

Arap ýurtlarynyň her birinde «Raidat» maksatnamasynyň bolmagyny isleýäris. Şowlulyk hekaýalary biziň üçinem, dünýä üçinem şoderejede täsirleýji bolar...

Emel MUSA,
Tunisli ýazyjy, şahyra.
Duşenbe, 26.02.2023 ý. Maliýe we ykdysadyýet